

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-22
لجنة الانتخابات المركزية للكنيست 22
The Central Elections Committee for the 22nd Knesset

Justice Hanan Melcer
Deputy President of the Supreme Court
Chairman of the Central Elections
Committee

القاضي حنان ملتسر
نائب رئيس المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט חנן מלצר
המשנה לנשיאת בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

תב"כ 56/22

העותר: רמי כהן

נגד

- המשיבים:
1. שי טיברג
 2. נדב מנדלסון
 3. מצביעים 70

עתירה לצו מניעה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959

העותר: בעצמו

בשם המשיבים: עו"ד ד"ר הלל סומר

החלטה

1. בפני עתירה להוצאת צו מניעה מכוח סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 נגד יוזמתם של המשיבים לתמרץ הצבעה בבחירות לכנסת ה-22 על ידי מתן הנחה בבתי עסק מסויימים והטבות נוספות.

התשתית העובדתית

2. המשיבים 1-2 (להלן יחדיו: המשיבים) החליטו לפעול למען העלאת אחוז ההצבעה בבחירות. היעד אותו הציבו לעצמם הוא שיעור הצבעה של 70% של בעלי זכות הבחירה, ומכאן שמו של "המבצע". לצורך כך, הם קראו לבתי עסק שונים להעניק הנחה של 30% לאזרחים שיממשו את זכות ההצבעה שלהם. ואכן בהתאם ליזמה הנ"ל, בתי עסק רבים נענו ליוזמה. המשיב 3 הוא אתר האינטרנט אותו הקימו המשיבים (להלן: האתר), ובו מופיעה הרשימה של בתי העסק נותני ההנחה.

עמוד 1 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون، أورشليم القدس، 9195015

טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirof.gov.il

דרך קבלת ההנחה תוארה באתר כך :

1. תצביעו בבחירות הקרובות.

2. צלמו את עצמכם.

3. שלמו 70% מסך החשבון במגוון בתי עסק."

3. על-פי האתר המשיבים מעידים על עצמם כי אינם משוייכים פוליטית, אינם ממומנים על ידי גוף חיצוני, ואינם פועלים למטרת רווח.

טענות הצדדים

4. העותר טוען כי סעיף 122(1) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (להלן: חוק הבחירות לכנסת, או החוק) אוסר על מתן הטבות עבור עצם ההצבעה, ולא רק עבור הצבעה למען רשימה מסוימת. הדבר עולה, על פי העותר, לא רק מלשון החוק, אלא אף מן הפסיקה ומהנחיות היועץ המשפטי לממשלה. עוד מוסיף העותר, בבחינת "למעלה מן הצורך", כי: "מעיון ברשימת ההטבות לא נראה שישנן הטבות משמעותיות המיועדות למגזר הערבי והדתי".

5. המשיבים טוענים כי הפרשנות שנותן העותר לסעיף 122 לחוק הבחירות לכנסת היא "דווקנית" ושגויה. לגישתם, כל עוד ההטבות הניתנות על ידי בתי העסק ניתנות לכל מי שמצביע, בלא קשר להצבעה מסוימת – אין איסור במתן הטבות אלה. לגישת המשיבים, פרשנות תכליתית של סעיף 122(1) הנ"ל, כמו גם הפסיקה בנוגע לסעיף, יובילו למסקנה כי פעילות המשיבים מותרת. עוד טוענים המשיבים כי בפעילותם הם מממשים את זכותם לחופש ביטוי פוליטי, ולכן הגבלת פעילותם חייבת להיעשות לתכלית ראויה ובמידה שאינה עונה על הנדרש.

6. כמו העותר, אף היועץ המשפטי לממשלה הדגיש, בתגובתו, את לשונו המפורשת של סעיף 122(1) לחוק הבחירות לכנסת ובהקשר זה הוא סבור כי: "קמפיון שבמסגרתו יינתנו טובות הנאה למי שיצביע ויתעד בצילום את דבר הצבעתו (גם אם ללא פירוט למי הצביע), עומד בניגוד להוראות סעיף 122 לחוק הבחירות".

דיון והכרעה

7. לאחר שעיינתי בחומר שלפני הגעתי למסקנה כי דין העתירה להתקבל.

8. סעיף 122 לחוק הבחירות קובע, בתת סעיפיו, הרלוונטיים לענייננו, כך:

"122. ואלה דינם מאסר חמש שנים או קנס 20,000 לירות:

(1) הנותן או המציע שוחד על מנת להשפיע על בוחר להצביע או להימנע מהצביע, בכלל או בעד רשימת מועמדים מסויימת;

123. אין נפקא מינה בשוחד –

(1) אם היה כסף, שווה כסף, שירות או טובת הנאה אחרת"

(ההדגשות שלי – ח"ח).

הרישא לסעיף 122(1) לחוק הבחירות לכנסת עוסקת במטרת השוחד – בין השאר, כדי להשפיע על בוחר להצביע, או להימנע מלהצביע. הסיפא לסעיף עוסקת בסיווג ההצבעה, והיא כוללת במפורש התייחסות לשני סיווגים – סוג אחד הוא הצבעה "בכלל", וסוג שני הוא "בעד רשימת מועדים מסוימת", דהיינו הסעיף אוסר **במפורש** גם על מתן שוחד עבור **עצם ההצבעה**, שהיא בדיוק הפעילות אותה מבקשים המשיבים לקדם. בהקשר זה נקבע עוד בסעיף 123 לחוק הבחירות לכנסת, כי: "אין נפקא מינה בשוחד- אם היה כסף, שווה כסף, שירות או טובת הנאה אחרת".

9. בתשובתם, טוענים המשיבים כי פרשנות זו של הסעיף הינה "דווקנית" ושגויה, וכי יש להעדיף פרשנות תכליתית על פניה. תכליתה של חקיקת הבחירות היא למנוע פגיעה בטוהר הבחירות ולמנוע ניסיון "לכוון את ההצבעה". בעניינו, אין לדבריהם פגיעה בטוהר הבחירות ואין ניסיון לכוון את ההצבעה. זאת ועוד, לגישתם, יוזמה, אשר מעודדת הצבעה באופן כללי אינה פוגעת בטוהר הבחירות, ואדרבה – היא יוזמה מבורכת וראויה.

10. לדעתי, גם פרשנות תכליתית של הסעיף מובילה למסקנה כי אף עידוד הצבעה כללי באמצעות כספים או הטבות – **אסור**, גם אם אין מדובר בעידוד בוחרים להצביע למפלגה מסוימת. יפים לעניין זה דבריו של השופט סלים ג'ובראן בתר"מ 198/20 לוי נ' רוח חדשה (21.10.2013), שנכתבו ביחס לסעיף 188(1) לחוק הרשויות המקומיות, התשכ"ה-1965, שהוראתו דומה מאד להוראת סעיף 122(1) לחוק הבחירות לכנסת:

"התכלית מאחורי האיסור הקטגורי הוא בחשש כי **עידוד הצבעה "עיוורת"** תהווה למעשה כסות לטובת הנאה למען מפלגה או מועמד מסויים. במה דברים אמורים? נניח מצב ובו גוף יוצא בקמפיין לעידוד הצבעה, המציע טובת הנאה למצביעים בשכונה פלונית, בעיר אלמונית. על פניו, מדובר בעידוד הצבעה כללי, אולם, במידה ותושבי אותה שכונה מצביעים באופן סטטיסטי לאורך השנים למועמד כזה או אחר, הרי לא ניתן להתלות בעובדה כי ההטבה ניתנת לכלל הבוחרים והגוף המציע אותה אינו מזוהה פוליטית. נוכח החשש ממצב מעין זה, לגישתי, ראה המחוקק לנכון לקבוע **איסור גורף**" (פיסקה 8 להחלטה; ההדגשה הוספה – ח"מ).

לאור תכליתה של החקיקה להגביל גם עידוד הצבעה באופן כללי, באמצעות מתן כספים או הטבות – נשללת. טענה נוספת, שהועלתה על ידי המשיבים, לפיה יש לפרש את סעיף 122(1) הנ"ל כאילו הוא מתייחס רק לניסיון להשפיע על בוחר מסוים, ולא על כלל הבוחרים.

11. נוכח כל האמור לעיל – העתירה מתקבלת והמשיבים מצוויים להפסיק לאלתר את פעילותם, נשוא העתירה, ולהסיר מיידית את הפרסום באתר (המשיב 3).

ביני לביני הגיעה לידי החלטתו של חברי, השופט ניל הנדל, בתב"כ 55/22 **חה"כ משה ארבל נ' ראש עיריית תל אביב**, העוסקת בנושא קרוב, ותוצאתה והנמקותיה דומות, ואני מרשה לעצמי

להפנות גם להחלטה האמורה כתימוכין למסקנתי כאן.

12. אני יוצא מנקודת הנחה שפעילותם של המשיבים נעשתה בתום לב, ומתוך כוונה טובה, וכי לא היו מודעים להוראות החיקוקים הרלבנטיים, ולכן מעבר לצו המניעה – אין בדעתי להמליץ על נקיטת צעדים נוספים כנגדם ובנסיבות אינני עושה צו להוצאות. ממילא גם צדדים שלישיים לא אמורים להיפגע מצו המניעה, שכן ההנחות היו צפויות להינתן רק מחר למי שהיה מצביע בבחירות.

ניתנה היום, ט"ז באלול התשע"ט (16.09.2019).

חנן מלצר, שופט

המשנה לנשיאת בית המשפט העליון

יושב ראש ועדת הבחירות

המרכזית לכנסת ה-22

עמוד 4 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015

טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il